

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 50 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gl. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Delniško društvo „Narodna tiskarna“

ima

22. februarja 1880 ob 11. uri zjutraj

v sobi uredništva „Slovenskega Naroda“

občni zbor,

ki ima sledeči

Dnevni red:

1. Poročilo predsednikovo.
2. Bilanca delniškega društva „Narodne tiskarne“ za leto 1879.
3. Nasvet upravnega odbora o izplačanju dividende.
4. Posamezni nasveti gg. delničarjev.

§ 15. pravil društva „Narodne tiskarne“ se glasi: Vsaka delnica daje lastniku pravico glasu v občnem zboru. Kdor sam ne glasuje, sme pooblastiti drugega delničarja; vendar nobeden delničar ne more imeti več ko 20 glasov, niti na podlagi svojih delnic, niti kot pooblaščenec drugih delničarjev.

Žene smejo glasovati po pooblaščenecih, oskrbovanci in juristične osebe po svojih postavnih, oziroma pravilno postavljenih zastopnikih, če ti tudi sami niso delničarji.

§ 16. Kdor v občnem zboru hoče glasovati, mora svojo delnico, oziroma začasni list vsaj pet dni pred občnim zborom v društveno blagajnico uložiti.

Naš „narodni liberalizem“ in šolsko vprašanje v državnem zboru.

Stari Dežman je lani, pri volitvi v državni zbor propavši, v svojem tukajšnjem nemškem

glasilu precej po volitvi dva- ali trikrat bolestno zamiral. Takoj tist dan po volitvi je s svojim celim podpisom prav otročje tožil, da mu je nek blapec-voznik na ljubljanskem polji z bičevnikom žugal in grozil: „ti prokleti renegat!“ S tem je hotel Dežman vladi denuncirati, da zdaj, kar zopet zmaguje narodna stranka, nij nobene javne varnosti več v deželi. In kakor nalašč so mu bili tačas na pomoč skočili nekovi kmetski pijanci v Mosteh mej Kamnikom in Kranjem, napavši po noči vračajočo se veselo družbo. Ves vesel teh pomočnikov je klical tačas Dežman v „Tagblattu“ vnovič policijo nad svojo rojstveno deželo. Ali ker ni slavna deželna vlada na Kranjskem, niti ne centralna vlast na Dunaji nij hotela na vse vpitje ljubljanskega renegata nikacega izjemnega ali obsadnega stanja nad kranjsko deželo proglasiti, moral je stari transfuga počasi umolkneti. In prilično dolgo je molčal ter pustil, da se je Hans Kravs sam lovil in spotikal po neznanih kotih naših lokalnih zadev. Zdaj te dni mu pa dve prikazni nijsta dali več mirovati, nego spet je prijel za peró. Jedno kar ga bode močno, je narodna zmaga nad tujstvom v Idriji, rojstvenem mestu njegovem. Drugo pa je šolska postava, namreč da je Liechtenstein v državnem zboru predlagal popravo nje na verske in narodne podlage, in da so jo podpisali tudi narodni naši poslanci. Pod naslovom: „zur charakteristik des nationalen liberalismus“ je napisal kratko svojo nevoljo in pravi, da zlasti ne razume, kaj imata poslanca dr. Vošnjak in Obreza „unter den kampfähnen des ultramontanismus zu thun.“

— „Kje pa ostane svobodoljubje, o katerem so ti gospodje toliko govorili“ vpraša Dežman. In v tem mu hočemo odgovoriti, ali prav za prav ne njemu, ker on odgovora ne bi zaslužil, temuč tistim, ki za njim taka vprašanja pobirajo in še verjemó, da so opravičena, da si ravno mora taci uže strašno malo biti, ker mej nami je menda uže vendar večidel jasno, rekel bi.

Prvič ponavljamo uže večkrat izrečeno trditev, da je absolutna laž, da bi si pri nas stali dve stranki nasproti, katerih je jedna liberalna ali druga protiliberalna. Pri nas si stojiti prav za prav dve narodni stranki nasproti, naša je slovanska, obstoječa iz vseh rodoljubov domačinov, protivna Dežmanova je nemška ali germanizatorska, razvoju Slovnanstva sovražna in se rekrutira iz nekaterih priseljenih k nam Nemcev in nekaj čestihlepnih ali pa bornirano neumnih renegatov, ki ne vedó, ali so moškega ali ženskega spola. Kdor trdi, da se pri nas na pr. pri volitvah stranke drugače razlikujejo, ta vara in dela humbug. In ker je to tako, ker smo mi najprej narodna slovanska stranka, — kar smo vselej in ves čas naglašali in trdili — zatorej bi bili naši narodni poslanci uže lahko Liechtensteinov predlog podpisali, samo ker namerava reformo v šolstvu na „religioznej in narodnej podlagi“, ali v nemškem tekstu: „im religiösen und nationalen sinne“. Kajti za nas Slovane, zlasti za nas od Germanstva in Italijanstva tako stisnene Slovence velja bolj nego za kateri narod to, kar je veliki magjarski patrijot grof Seczényi v štiridesetih

Listek.

Spomini na predpust.

(Berilo za post. — Spisal Nivalis.)

I.

So očka mi djali,
Ožen' se moj sin.
Nar. pesen.

Menda se vam ne bode nič čudnega zdelo, če je tridesetletni mladenič Končkov Jože po prirodnej filozofiji svojega zdravega uma in proste volje dognal, kar je uže toliko in toliko mladeničev, mladih in starih, pred njim v enakih slučajih in naturnih potrebah storiti sklenilo, namreč ženiti se.

Se ve da ga je v tem sklepu podpiralo nekoliko tudi sv. pismo, kjer je slišal brati, da človeku nij dobro samim biti. Še bolj pa kot sv. pismo, ga je naganjala k ženitvi misel, da bode vendar koga imel, s komur bode mogel prav iz srca govoriti itd.

Oče je zapustil Jožetu precejšno premoženje, lepo hišo z lepim vrtom v mestu. In Jože je mislil, da bode tudi on postaral se,

da bode moral umreti in komu bode takrat zapustil vse to? Ali naj pride v tuje roke? Ne, tega nij hotel Končkov Jože, da bi se drugi, tuji ljudje pitali z njegovim denarjem. Kako bi bilo tudi lepo in prijetno po zimi, mislil si je Jože, če bi imel ženo, kako bi se pogovarjala, smijala in uživala življenje; sedaj v samskem stanu pa mu je tako dolgočasno samemu sedeti v sobi brez družbe. Take in enake misli so vstajale v Jožetovej glavi v adventu, ko je sedel pri peči. Sklenil je za trdno, da se hoče in še ta predpust se mora ženiti.

Ta sklep pa je imel veliko sitnostij v sebi. Če pomislimo, da Jože do sedaj še nij imel izbrane neveste, da si jo je moral še le iskati in vrhu tega je slišal praviti, da ženitev nij tako lahka reč, kakor bi pojedel pečeno jabolko. Pripovedoval mu je namreč Vogelnikov Anton, da se je ženil celih devet let, naposled pa je vendar le samec ostal; sedaj pa mora sam šivati gumbe in sam prižigati luč. To je sitnost! Jože je slišal tudi, da je Jarnejčeva Katra čakala od šestnajstega leta naprej vedno snubačev, a pričakala nij nobenega. Jarnejčeva

Katra pa bi bila imela štiri tisoč goldinarjev dote — vendar je tudi ona brez moža.

Res je, da je Vogelnikov Anton uže pet in štirideset let star, suhega črnega obraza, brezzobih čelustij, Jarnejčeva Katra pa ima glavo veliko kot škaf in je neumna kot konj — in za to, pravijo ljudje, je ne more nihče rabiti; sedaj pa je tudi uže stara:

Kdor je lep,
Kdor je mlad,
Nehče jih
Starih bab.

Taka pripovedovanja in opazovanja so začetkom nekoliko prestrašila Končkovega Jožeta, a ko se je vstopil pred ogledalo in videl, da nima brezzobih čelustij, niti glave velike kot škaf, se je ojačil.

Pripovedovati hočem, mladeničem v poduk, kako se je ženil Končkov Jože.

II.

Tobaka mu ne b' pustila kaditi.
Nar. pesen.

Na velikem trgu stala je lepa bela hiša v štiri nadstropja in se izmej sosednih hiš odlikovala po svojej krasoti. Kdor je tod mimo

trigirajo zoper Črno goro in da so diplomatje, ki z drugo rokó nazaj jemljó, kar so s prvo dali.

Iz **Londona** se javlja da je Salisbury vladam evropskim predlagal, naj se sestavi mejnarodna tehniška komisija, ki naj potem na mestu določi primerno grško-turško mejo. Vlasti so ta predlog z nekaterimi pogoji sprejele.

V **Skadru** so Albanci navdušeno sprejeli italijanskega glavnega konzula in „živio“ klicali italijanskemu kralju Humbertu, Italiji in Garibaldiju.

Nedavno smo poročali, da je v **bavarske** zbornici poslanec Daller stavil predlog, naj se kralja prosi, da bi bavarski zastopnik v „bundesratu“ ne odobril zvikanja nemške armade. Daller je pa baje sam uvidel, da jedna lastavica še ne naredi spomladi, za to je nazal vzel svoj predlog.

Prusija je v nemškem državnem svetu predložila, da bi se postava zoper socialiste prodolžila do 31. marca 1886.

Dopisi.

Z Dunaja 11. febr. [Izv. dop.] Žalibog, da je resnica, kar je bilo v „Slovenskem Narodu“ v jednom članku te dni uže naglašeno, da v državnem zboru še némamo tako kompaktno in tako močne večine, da bi mogli z vspehom zahtevati, da se cela vlada precej iz desnice vzame. To smo videli pri zadnjem poskusu in pri odboji našega naskoka glede naučnega ministra. Ustavoverstvo v avstrijskem Nemštvu je žalibog da še zmirom močnejše, nego nam je ljubo in dobro za nas in za Avstrijo, katera ne more obstati, ako se načelo tlačenja Slovanov vzdrži, katero načelo ustavovorni Nemci zastopajo pod firmo državne celote, državnega interesa, liberalizma itd. Grof Taaffe to poslednje menda sprevidi, zato hoče posredovati. Ali brez njega bi ustavoverci spet večino dobili — še v tem zboru; zatorej ne prenaaglite se s sodbami, zakaj „večina“ nij odločnejša.

Denarja je na borzi dosti, borzijanci delajo kupčije, mejnarodni denarni semenj se hvali, uže govore o novem gospodarstvenem povzdigu — „aufschwung“ — in pravijo, da zdaj smo pa res na potu k boljším financam, k povzdigi podjetnega duha in rodovitnej rabi kapitala. Preveč polzka in problematična je cela ta stvar, da bi si upal svojo sodbo o njej

izreči ali kaj prorokovati, torej te borzne hvale le registriram, da so. In dostaviti moram: dobro je, da so. Kajti ko bi še na borzi kolikaj denarne kupčije slabše kazale se, gotovo bi bila le avtonomistična stranka državnega zbora tega kriva in grof Taaffe. Tako pa je ustavovercem veliko orožje z rok palo. Ko so oni od vlade proč prišli, zboljšala se je celo borza. To je še dobro za nas.

Iz Motnika 5. febr. [Izv. dop.] Neko reč bi rad vzel v misel, pa ne vem, ali bode kaj iz nje, ali je uže čas ali ne. V našem starem malem trgu je tako malo rodoljubov, da jih nij ravno težko šteti, pa vendar, svojo bom rekel, saj po besedah pesnikovih „iz malega rase veliko“, pa se nadejam, da morda seme moje besede ne pade na nerodovitno zemljo temuč bode kal poglalo, če prav ne precej. In to je bralno društvo. Manjši trgi in manjše vasi imajo uže po Slovenskem enake naprave, le pri nas Motničanih je tako malo srca in eneržije, da tako rekoč narodno spimo. Čeravno némamo „inteligencije“ bi se tako koristno društvo vendar dalo uvesti. Sicer se nam ne manjka ukaželjnega, čitajočega mladega naraščaja, le podajati mu moramo podučne in zabavne duševne hrane. S tem bi se ne le narodna zavednost budila, temuč tudi marsikaj koristnega berila bi se dalo dobiti in mej ljudi razširiti v prosep omike in gospodarnosti.

Iz Radovljice 10. febr. [Izv. dop.] Dne 7. t. m. priredili so Radovljčani ples v prostorih g. grofa Turna, ki je prostore brezplačno prepustil — za kar mu izrekamo najtopejšo hvalo. Ker je bil čisti dohodek plesu namenjen v podporo mestnih revežev, je prišlo razen mestjanov obilo gostov iz okolice in iz daljine, Kranja, Tržiča, celo iz Koroške. Ples se je vršil v popolno zadovoljnost gostov, in vsak je dejal pri ločitvi: Dobro smo se imeli.

V teh vrsticah ne bodem popisoval, kako se je plesalo in kake so bile krasotice, a omeniti moram da gre največja zasluga, da se je vse tako lepo, živahno in zabavno vršilo, našemu g. grofu Turnu. Po njegovem trudu osobito in po odborovem so bili prostori okusno okinčani, z umetnimi napisi; pred plesalno sobo

visela je v sredi mej cesarskima zastavama naša trobojnica. Slava g. grofu!

Ne morem si kaj, da bi o tej priložnosti zopet ne izrazil želje vseh narodnjakov iz okolice, da bi se uže enkrat tudi v Radovljici, ustanovilo narodno društvo. Saj je vendar lepo število narodnjakov v Radovljici, tudi narodnih gospij se ne manjka. Ne morem zamolčati, da sem pri tem plesu govoril z radovljiško gospo, ki je tako navdušeno govorila za narodno svar, da morem dejati, da tolike navdušenosti nijsem še kmalu našel; ta gospa prebira z največjo pazljivostjo „Slov. Narod“. — In kaj porečete? Če imamo take gospe, bi li ne bilo mogoče ustvariti narodnega društva? Ne bomo zaspanci! Zberimo se okolo gosp. grofa Turna z narodno trobojnico in marsikateri mladinež šel bode za nami. Torej „sutra čemo videti...“

Iz Kroke 8. februarja. [Izvir. dopis.] Rojstveni dan Vodnikov smo tudi mi praznovali, kak r je v naših skromnih močeh. V ta namen je priredila nam čitalnica 1 svečana veselico, ki je za naše razmere sijajno izpala. Vsi čitalnični prostori so bili prenapolnjeni članov, drugih častiteljev Vodnikovih in prijateljev društva iz Kroke in Kamnegorice. Uže pri prvi točki je očarala gđna. E. Z. svojim „govorom v spomin V. V.“ vse poslušalce. Pri veseloigri „Bob iz Kranja“ pa nij bilo ni konca ni kraja občudovanja in hvale, k čemur je pripomoglo igralcev umno vedenje, lična obleka in izvrstno prednašanje kupletov. Igralke in igralci, vsak je razumel svojo nalogo in zastavil vse moči v njeno izpeljavo. Tudi pevke in pevci z njih vodjem gospod O. Zupanom na čelu so želi mnogo priznanja in rokopleska za trud, dostojno in natančno izpeljavo deloma težkih komadov, kakor: Ilirija oživljena, Žezulinka, Slavjanka, Škrjanec i. dr. Po tomboli pa je bila prosta zabava, tu petje, tamo prijateljsko razgovarjanje in navdušene napitnice. mladina pa. boginje Terpsichore zvesta častiteljica, se ve, da nje nij mogla pozabiti. Vsakdo se je zabaval, vsakdo bil zadovoljen, za kar se imamo zahvaliti razumnosti odbora in požrtvovalnosti vseh delujočih članov. Živili!

Po kranjsk' se imenuje
Veseli predpust,
Kjer se izkazuje
Vsa živa mladost.

In kaj še, če vprašate devetindvajsetletno dekle, zakaj tako rado hodi na ples, zakaj se tako nališpa — od nje ne boste dobili primernega odgovora, če vam celo ne poreče, da ste „indiskretni“, sicer pa:

O revce dekleta
Kako se vam godi,
Od leta do leta
Moža ne dobi.

No, če bi se pa drznili pozvedovati pri materah, zakaj tako rade puščajo svoje hčere na ples, bodo dejale, da se to godi iz materinske ljubezni. Tega jim pa ne verjemite! Če bi vam povedale resnico, morale bi dejati, da „pripravljajo pot gospodu“.

Kakor veste je našemu Jožetu spodletelo enkrat uže pri ženitvi, hotel si je sedaj poiskati neveste na plesišču; vedel je, da so na plesiščih razstavljene vsakobojne cvetlice, pohlevno-bodeče rože, rudeči ošabni tulipani, močno duhteče resede.....

Bil je dne 24. februarja ples pri Polajnarjevih in povabljen je bil Končkov Joža.

To priliko je mislil porabiti, da si izbere nevesto. Oblekel je črno suknjo, nataknil si bele rokavice, sploh opravil se je, kakor navada o taci priložnostih, ker mislil si je, sedaj ali nikoli.

Kaka je bila družba na plesu, vam ne bodem pripovedoval, ker vem, da ste uže sami kedaj bili na plesu; videli ste tam branjevečvo hčer in ponosno plemenitaško, umeje se, obe v svilnih oblekah.

Naš Jože se je naslonil v plesalne dvorani na steber, gledal in gledal plesalke in premišljeval, katera bi bila najbolj sposobna, da bi ga osrečila. Kmalu jo je dobil.

Povedati pa vam moram, da nij imel slabega okusa. Srebrnikova Metka je bila v resnici krasna; lepi kodrasti lasje, beli zobje, rundeče ustne, cvetoča lica, črne obrvi, kedo bi dejal, da to ne dela ženske krasne; le oči Metkine so bile sive, a to je malenkost pri tolikej lepoti.

„Ta in nobena druga“, zamrmral je Jože, ko je priplesala, lehno kot pomladanja sapica, mimo njega Metka.

Seznanil se je z njo, objavil jej „srčno skivnost“ in sklenila sta stopiti še ta predpust pred altar.

Jože se je popolnoma udom ačil pri Srebrnikovih — saj je bil bodoči zet.

Nekega jutra je pa dobil Jože brzojav, da mora za teden dnij odpotovati iz mesta po opravkih in hotel je pred odhodom še videti svojo nevesto. Zarano je šel k Srebrnikovim, in šel naravnost v Metkino sobo, — saj je to dovoljeno ženinu. Metko dobil je v jutranjej obleki pred ogledalom, ko si je ravno devala ponarejene zobe v usta; njena glava pa je bila brez las, nje lica so bila vela in razorana, kakor zemlja o hudej suši; zala Metka je bila kakor strašilo vranam v turšici.

„Uj“, jeknil je Jože in zbežal skozi duri.

Kaj se je dalje zgodilo, vam nij treba pripovedovati.

Ko nam je Jože pripovedoval v veselej družbi, kako je bil „iznenaden“, ko je ugledal to čarovnico, Srebrnikovo Metko, je pristavil, da, če bi bil Göthe še živ, poiskati bi ga hotel, in povedal bi mu v obraz, da se je debelo lagal, ko je pisal, da „ein schönes Weib ist immer schön“, in dejal je Jože, poljubil bi umazanega starega filozofa za njegove modre besede: Mulier speciosa et pulchra est templum super cloacam aedificatum.

Smijaj se papiga, smijaj!

letih rekel svojih sorodcem: „Storimo vse, da svojo narodnost ubranimo in zavarujemo, kajti svobodo si bomo lahko priborili, če jo tudi za zdaj izgubimo; ali narodnost enkrat izgubljena, je za veke izgubljena.“ Kdor je napaden in se ima boriti za eksistenco svojo, ta se brani z vsem orožjem, kar mu v roke pride, če je mož.

Ali drugič more vsak svobodomiseln slovenski poslanec s celim prepričanjem podpisati predlog za šolsko reformo tudi v religioznem smislu. Mi smo bili vselej za krščansko podlogo šolstva in smo še dalje bolj, čem bolj smo videli, da nemški psevdoliberalizem res v zatiranju krščanstva „svobodoumja“ išče. To se je pokazalo zlasti jasno in je slednjemu mej nami oči odprlo, ko je v orientalnem osvobojevanjski vojski nemški in nemškutarski liberalizem krščanom želel propasti, a Turkom zmage! Angleški liberalci — slava jim! — so se pri vprašanju osvobojevanja naših bratov turških Slovanov lepo izkazali, oni so principom pravega liberalizma zvesti ostali in tudi našim južnim bratom svobode privoščili. Nemški in nemškutarski liberalci so pri vsakej priliki pokazali, da ime liberalizma skrunijo, svobodoljubje lažnjivo na jeziku nosijo. Oni so „liberalizem“ tako ob kredit spravili, da si odslej uže resničen liberalci ne bode upal več tega pridevka jemati. Liberalizem je od kraja pomenjal jednake pravice vsem, svobodo vsem, potrpljenje z drugače mislečim. Nemci in nemškutariji so ga s svojo zlorabo tako ponižali, da zdaj pomeni liberalizem toliko kot odiranje krščanstva, zatiranje družih narodov in strank, brezobzirnost in uničevanje vsega, kar v isti rog ne trobi. No, po tem facem s tem liberalizmom mi nimamo nič družnega, nič vzajemnega.

Sicer pa zakaj se nemškutariji tako bojé krščanske podloge v ljudskem šolstvu? Ne beró li nemških časnikov, kako se o tem vprašanju ravna tudi v njihove politike obljubljenj deželi, v nemški Prusiji. Tam so nemško-„liberalnega“ ministra Falka vrgli in novi nemški naučni minister Puttkamer je 17. decembra lanskega leta javno o tem vpra-

šanji govoreč rekel: „Dokler bom jaz na svojem mestu stal, trudil se bom, krščanske podloge našega ljudskega izrejevanja pod svoje varstvo jemati.“ No, kar je za Nemce kristijane prav, to bode menda tudi za Slovence kristijane dobro.

Ali nemškutariji tu svari pred nezvestobo, pred tistim ultramontanizmom, ki bi vso svobodo zatrl, utegne kdo reči. Kaj pak! Kakova svoboda pa je zdaj? Kdo ima v šoli sam ukazovati? C. kr. okrajni glavar, birokracija. Nijso li ravno „liberalci“ kranjskega deželnege zbora s svojo novelo k šolski postavi kranjske zadnji ostanek avtonomnega načela na korist moči okrajnega glavarja sprejeli? In potlej o svobodi govore? Zakaj bi bil v šoli c. kr. birokrat okrajni glavar večji nositelj svobode, nego neodvisnej dekan, ki je vsaj vselej sin naroda in ga pozna?

Sicer pa na vsa ta vprašanja še odgovarjati nij treba, kajti nihče ne misli šolske postave popolnem na staro nazaj preobrniti. Da so vse dobre, kakor so, nihče ne trdi, kdor je pravičen. Ali kar imajo res dobrega v sebi in res svobodoljubivega, za ohranjenje tega bodo gotovo tudi slovenski poslanci in, kakor je iz čeških in poljskih organov soditi, vsi slovanski. Za reakcijo nij nihče vnet, najmenj pa mi Slovanje, ki smo veliko pod njo trpeli, skoro toliko, kakor pod nepozabljivim terorizmom vladanja nemške psevdoliberalne stranke zadnja leta. Mi perhorešciramo jedno kot drugo, vselej pa bomo tam stali, kjer pojde za pravi liberalizem, t. j. za svobodo za vse, svobodo meni in tebi. V golem sovraštvu krščanske podlage uka v ljudski šoli pa ne moremo pravega liberalizma iskati, to prepustimo narodu Hödlov in Nobilingov in tistim papigam, ki sramujoči se svoje krvi slepo za tem narodom molijo tujo molitvico.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 12. februarja.

Državni zbor je vtorek sprejel predlog Schappov k zemljiškemu zakonu, naj se reklamacijske komisije sestavljajo z 8 do 20 udov, izmed katerih deželni zastop voli polo-

vico, drugo polovico pa po svoji volji finančni minister. Nadalje je sprejel tudi člen 3. popravljen tako, da se mora zemljiški davek uravnati po dovršenih reklamacijah najdalje do konec junija 1883 in da se bode začel zvečšani zemljišni davek pobirati s tretjim četrtletjem 1883.

V budgetnem odseku je pri debati o srednjih šolah predlagal češki poslanec Jireček resolucijo, da bi se državne srednje šole na Češkem in Moravskem tako pomnožile, da bi zadovoljilo se terjatvam češkega naroda. Stremayr je dejal, da principijalno nij zoper to resolucijo, vendar da bi vlada še v tej seji predložila dopolnilno terjatev v to svrhu, o tem nij govora. Ako bi država na svoje troške prevzela vse srednje šole češke, bi to zahtevale tudi druge dežele. Vlada bode posamne slučaje preiskavala in ravnala potem, kakor terja državna razmera, dejal je Stremayr. Odsek o tej resoluciji nij glasoval.

Češkemu glasilu „Politik“ se z Dunaja telegrafira 10. febr.: Kakor se sliši je češkim škofom iz Rima izrekla se želja, naj v današnjih razmerah gledé šole ne bodo preostri in naj se zadovoljijo le z nekoliko naplačo na svoje terjatve.

Poslanec dr. Rieger je v državnem zboru izročil peticijo češkega duhovenstva, naj se uredijo dozda nezadostne kat. duhovenske plače na Češkem.

Gledé znanega Liechtensteinovega in Liebacherjevega predloga piše pa „Politik“: „Češki klub se nij nigdar ukvarjal s preiskavanjem šolskih postav z verskega stališča; mi zahtevamo, da deželni zastopi dobé oni vpljiv na uravnavanje šolstva, kateri jim gre po avtonomistiškem načelu in naša opozicija ne veleta svobodnostnim pridobitvam zadnjih deset let. Za to pa avtonomistiška desnica ne zahteva „klerikalnega“ naučnega ministra. Zoper Stremayra smo za to, ker nehe državni osnovnih zakonov dosledno izpeljavati tudi tam, kjer govoré za narodno ravnopravnost. Mi zahtevamo takega naučnega ministra, ki bode državne osnovne zakone lojalno izpeljeval.

Vnanje države.

Srbska skupščina je soglasno povikšala dohodke svojemu knezu za 200.000 dinarov.

Črna gora je baje zadovoljna z ozemljem, katero jej turška vlada na predlog italijanske ponuja namesto Guzinja, ako se jej odstopi tudi ozemlje ob reki Lim, ki pa spada k novopazarskemu okraju. Nikakor pa nehe Plave in Guzinja zameniti samo za Kuči-Krajino. Glasilo črnogorske vlade, „Glas Črnogorca“ se bitko pritožuje ob evropske diplomaciji. Pravi, da nekatere vlade in-

šel, moral je dejati, da tu stanujejo premožni ljudje, in res je bil trgovec Travnikar jeden najpremožnejših mestjanov. Povsod je imel Travnikar prvo besedo, povsod prvi sedež, kamor je prišel s svojo hčerje Lujizo, so se mu uklanjali in dobrikali.

Lujiza je dopolnila sedemnajsto leto, čas možitve. Jeli so se oglašati pri Travnikarji snubači, saj pa tudi nij čuda, Travnikar sam bogat in povsod spoštovan in Lujiza krasna, da je pač teško mojemu peresu jo dostojno poslaviti, govori naj pesnik:

Cvetju maja, roži slična,
Krasno lepa, nežno tanka,
Bistro gledna, rajsko mična; —
Usten svetlih kot korale,
Polnih uma, slada, šale,
Mila, čista, rajska vsa.

Če se je za to krasotico vnelo celo krdelo mladeničev, je čisto naravno, če še pomislimo, da je bilo Lujizi za doto obljubljenih sedemdeset tisoč goldinarjev. Sedemdeset tisoč goldinarjev pa nij mala svota!

Gospod Travnikar pa je bil jako izbirčen v snubačih, nij mu bil koj kateri po volji. Se ve da, če je kateri Lujizi dopal in očetu ne,

dejal je, da ta nij zánjo in dobra Lujiza je morala verjeti očetu.

Tudi naš Jože je potrkal na vrata pri Travnikarju in srečo je imel; Travnikarju se je dopal, obljubil mu je hčer; tudi Lujiza je bila zadovoljna.

Jože postal je hišni prijatelj. Hodil je vsak večer k Travnikarju in pomenkovala sta se o kupčiji, Lujiza pa je poslušala in se dolgočasila.

Nekega zimskega večera pa je bila povabljen velika družba k Travnikarju na čaj; povabljen je bil, se umeje, tudi Jože. Ta večer je hotel Travnikar pokazati družbi zaročenca svoje hčere.

Ta večer je bil torej za Jožeta velike pomenbe. Saj se je pa tudi Jože vstopil pred ogledalo, predno je odšel na čaj, si pogladil lase, počesal brado, oblekel najboljšo obleko, sploh najskrbneje se je opravil.

Obila družba je bila zbrana pri Travnikarji in dobro so se imeli.

Jože sedel je poleg Lujize in si prizadeval kolikor mogoče jo zabavati. Prigodi se pa, da odpade Lujizi pahaljica in z vso spretnostjo se prikloni Jože, da bi jo pobral, a

takrat mu pade iz žepa pipa, ki jo je pozabil odložiti pred odhodom, in razbije se na deset kosov.

„Ach Mutter, wie das stinkt“ jeknila je Lujiza proti materi, ko jej je udaril neprijetni duh v nos.

Cela družba se je jela smijati in pogledovati po strani Jožeta. Revež Jože, kaj je hotel storiti. Pod nogami mu je kar gorelo, želel si je, da bi bil sto milj od tod.

Drugo jutro je dobil naš Jože pismo od Travnikarja; naznanil mu je, da z ženitvijo ne bode nič, „ker on ne mara za zeta, ki tobak kadi.“

Zopet nij dobil Jože neveste, vendar nij še obupal.

O ta pipa!

III.

Die faulen Vögel können ja nicht kriechen,
Gemalte Blumen pflegen nicht zu riechen.

Abraham a St. Clara.

Če jih pa vprašate, te mladeniče, zakaj obiskujejo pred pustom plesišča, vam pač ne bodo povedali resnice, vsak vam bode navel drugačen motiv: